

Libor

Incipiunt capitula secundi libri

Aurelij Augustini de trinitate in secundū
librum proemium.

- i De regulis fm quas scriptura de patre loquitur et filio.
- ii De his scripture locis in quibus dubium est an propter assumptam creaturam minorem patre iudicet filium: an vero hoc tantum quod licet equalē patri: tñ et de patre sic doceant.
- iii De his qui spiritū sanctum non minorem patre iudicant: sed tantum quod de patre procedit.
- iiii De clarificatione qua et pater filium glorificat et filius patrem.
- v Quō intelligenda sit missio: siue filij aut spiritū sancti.
- vi Quid sit quod nunquā legit pater maior spiritū sancto: aut spiritū sancto minor patre.
- vii Propositio questionis de multimodis apparitionibus dei: quarum quedam missiones appellantur: cum pater missus non queat dici: sed aut filius: aut spiritū sanctus cooperante tamē in omnibus trinitate.
- viii De his qui naturam dei visibilem putauerunt.
- ix De his qui filium volūt etiam ante carnis assumptionem fuisse mortalem: ut solus pater immortalitatem habere credatur.
- x An indiscrete deus trinitas patribus apparuerit: An aliqua ex trinitate persona.
- xi De tribus viris abrahe visis: cum quibus sicut cum domino deo loquitur.
- xii De duobus angelis qui in humana forma apparuerunt iohanni: et in quibus dominus singulariter appellatur.
- xiii De visione moysi qua deum vidit in orbem per ignem in rubo.
- xiiii De apparitione dei in exitu israel de egypto.
- xv De his que diuinitus gesta sunt coram moysi in monte syna.
- xvi Utrum deus per suam substantiam a moysi apparuerat: an per visibilem creaturam.
- xvii Quod ex persona domini iesu christi dicta intelligenda sunt a moysi: ponam te supra petram et auferam manus meas et postiora mea videbis.
- xviii De visione danielis in qua illi et patris et filij persona apparuit in specie corporali.

Quoniam homines deum querunt: et ad intelligentiam trinitatis per captum infirmitatis humane animum intendunt: experti difficultates laboriosas: siue in ipsa acie mentis conantes intueri inaccessibilem lucem: siue in ipsa multipliciter multimoda locutione scripturarum vel litterarum sacrarum: ubi mihi non videtur nisi atteri animam: ut christi gratia glorificata dulcescat: cum ad aliquid certum discussa omni ambiguitate puenierit: facillime debet ignoscere erratibus in tanti puestigatioe secreti. Sed duo sunt que in errore hominum difficillime tolerantur: presumptio priusquam veritas pateat: et cum iam patuerit presumptio defensionis falsitatis. In quibus duobus vitijs nimis inimicis inuentioni veritatis: et tractationi diuinorum secretorum librorum: si me ut precor spero: deus defecerit atque munierit scuto bonivoluntatis sue: et gratia misericordie sue: non ero segnus ad inquirendam substantiam dei: siue per scripturam eius siue per creaturam. Que utraque nobis ad hypponit intuenda: ut ipse quare: ipse diligat quod illa inspirauit: et ista creauit. Nec trepidus ero ad pferendam sententiam meam: in qua magis amabo inspicere a rectis: quam timebo mordeari a pueris. Gratant enim suscipit oculum colubinum pulcherrima et modestissima charitas: dentem autem caninum vel euitat cautissima humilitas: vel retundit solidissima veritas. Ad agiscum optabo a quo libet reprehendi: quod siue ab errate: siue ab adulate laudari. Nullum enim reprehensorum formidandum est amatori veritatis. Et tamen aut inimicum reprehensum est: aut amicum. Si in inimicum insultat: ferendum est. Amicum autem si errat docendum: si docet audientibus. Laudator vero et errans confirmat errorem: et adulas illicet in errorem. Emendabit ergo me iustus in misericordia et arguet me: oleum autem peccatoris non impinguabit caput meum.

De regulis fm quas scriptura de patre et filio loquitur. Ca. I.

Quia obrem quamquam firmissime teneamus de domino nostro iesu christo: et per scripturas disseminatam: et a doctis catholicis earundem scripturarum tractatoribus demonstrata tanquam canonica regulam: quomodo intelligam dei filium et equalis patri secundum dei formam: in qua est et minor patre secundum sui formam quam accepit: in qua forma non solum patre: sed et spiritū sancto: neque hoc tantum: sed etiam in seipso minor

De 5

De 140

inuent^o ē: nō seipō qui fuit: sed seipō q̄ est: qz forma sui accepta formā dei nō amisit: sic scripturaz que in supiori libro cōmemorauim^o testimonia docuerūt. Sūt tñ quedā in diuinis eloquijs ita posita vt ambiguū sit ad quā pot^o regulā referant: vt ad eā qua intelligim^o minorē filiū i assumpta creatura: an ad eā qua intelligim^o: nō quidē minorē esse filiū sed equalē patri: tñ ab illo hūc eē deū de deo lumē de lumē. Filiū q̄ppe dicim^o deū de deo: p̄m aut deū tantū nō de deo. Tñ manifestū est q̄ fili^o habeat aliū de quo sit z cui^o fili^o sit: pater aut nō filiū de quo sit habeat: s̄ tantū cui pater sit. Omis em̄ fili^o de p̄e q̄ est: et p̄i fili^o ē. Null^o aut p̄ de filio ē q̄ est: sed filio pater est. Quedā itaqz ita ponunt in scripturis de patre z filio vt indicēt vnitatē eq̄litateqz sube: sicuti est: Ego z p̄ vnū sum^o. et: Lū in forma dei esset: nō rapinā arbitrat^o esse se equalē deo: z quecūqz talia sunt. Quedā vō ita vt minorē oñdant filiū p̄pter formā serui: id est p̄pter assumptā creaturā mutabilis hūaneqz sube: sicuti ē q̄ ait: Quis pater maior me est: et: Pater nō iudicat quecūqz: sed om̄ne iudiciū dedit filiis. Nā paulo post p̄sequēter ait: Et p̄tatem dedit ei iudiciū facere: qm̄ filius hoīs est. Quedā porro ita vt nec minor nec equalis sit oñdāt: sed tñ q̄ de p̄e sit int̄met̄: vt est illud: Sicut habet pater vitā in semetip̄o: sic dedit filio vitā habere in semetip̄o: et illud: Neqz em̄ pot^o fili^o a se facere qcūqz: nisi q̄ viderit p̄em facientē. Quod si p̄p̄tea dictū acceperim^o: qz in forma accepta ex creatura minor ē filius: p̄sequēs erit vt p̄or pater sup aquas ambulauerit: aut alicui^o alterius ceci nati de sputo z luto oculos aperuerit z cetera: q̄ fili^o in carne appens inter hoīs fecit: vt posset ea facere qui dixit: nō posse filiū a se facere quicūqz: nisi q̄ viderit p̄em facientē. Quis aut vel delyr^o ita sentiat? Restat ḡ vt hec ideo dicta sint: qz incōmutabilis est vita filij sicut p̄is: z tñ de p̄e ē: z inseparabilis ē opatio p̄is z filij. S̄z tñ ita opari filio de illo ē: de quo ip̄e ē: id ē de p̄e. Et ita videt fili^o us p̄em: vt quo eū videt: hoc ip̄o sit fili^o. Nō em̄ aliud illi ē esse de p̄e: id est nasci de p̄e: q̄z videre p̄em. Aut aliud videre opantē q̄ p̄ter opari: s̄ ideo nō a se: qz nō ē a se. Et id q̄ viderit p̄em facientē: hec eadē facit z fili^o si misit: qz de p̄e est. Neqz em̄ alia sicut pictor alias tabulas pingit: que admodū alias ab alio pictas vidit. Hec eadē dissimilit: sicut corp^o easdē lras exp̄mit: quas anim^o cogitauerit: s̄ quecūqz inquit pater facit: hec eadē fi-

lius facit s̄st. Et hec eadē dixit z s̄stiter: ac per b inseparabilis z par ē opatio patri z filio: sed a patre ē filio. Ideo nō pot^o fili^o a se facere qcūqz nisi q̄ viderit p̄em facientē. Ex hac ḡ regula qua ita loquunt^o scripture: vt nō aliū alio minorē: sed tñ velint oñdere quis de quo sit: si nulli eū sensū p̄ceperūt: tanqz minorē fili^o dice ref. Quidā aut nostri indoctores: z i his minime eruditi: dū hec s̄m formā serui conant^o accipere: z eos rect^o intellect^o nō sequit: p̄turbant. Qd ne accidat: tenēda ē hec regula: q̄ nō minorē fili^o: sed q̄ de p̄e sit intimat: quib^o verbis: nō ineq̄litas: s̄ natiuitas ei^o oñdit.

De his scripture locis in quib^o dubiū est: an p̄pter assumptā creaturā minorē patre in dicent filiū: an vero b tantū q̄ licet equalē p̄i: tñ qz de p̄e sit doceant. La. II

¶ Tñ ergo quedā in sanctis libris: vt dicere ceperā: ita posita vt ambiguū sit quo nā referēda sint: vt ad illud q̄ p̄pter assumptā creaturā minorē ē fili^o: an ad illud q̄ quis eq̄lis: tñ qz de p̄e sit indicat. Et mihi quidē videt si eo mō ambiguū ē: vt explicari discerniqz nō possit: ex vtralibet regula sine piculo posse intelligi: sicut est q̄ ait: Hea doctrina nō est mea: s̄ ei^o q̄ me misit. Nā z ex forma serui pot^o accipi: sicut iā i libro supiori tractauim^o: z ex forma dei in qua sic equalis est p̄i vt tñ de p̄e sit. In dei q̄ppe forma: sicut nō ē aliud fili^o: aliud vita ei^o: sed ip̄a vita fili^o ē: Ita nō ē aliud fili^o: aliud doctrina ei^o: sed ip̄a doctrina fili^o est: ac hoc sic id q̄ dictū ē: dedit filio vitā: nō aliud intelligit q̄ genuit filiū q̄ ē vita. Sic etiā cū dicit: Dedit filio doctrinā: bñ intelligit: genuit filiū q̄ est doctrina: vt q̄ dictū ē: Hea doctrina nō est mea: s̄ ei^o q̄ me misit: sic intelligat: ac si dictū sit: ego non sum a me metip̄o: sed ab ip̄o qui me misit.

De his qui sp̄m sanctū nō minorē p̄e indicant: sed tñ q̄ de p̄e p̄cedit. La. III.

¶ Am z de sp̄s sancto: de quo nō est dicitū: semetip̄m exinaniuit formā serui accipiēs. Ait tñ ip̄e dñs: Lū aut venierit ille sp̄s veritatis: docebit vos oēm veritatem. Nō em̄ loquet a semetip̄o: s̄ q̄cūqz audiet loquet: z q̄ v̄tura sunt ānunciabit vob. Ille me clarificabit: qz de meo accipiet: z ānunciabit vobis. Post hec v̄ba: nisi p̄tinuo secut^o dixisset: S̄ia q̄cūqz h̄z p̄f mea sunt: p̄p̄terea dicit: qz de meo accipiet: z ānunciabit vobis: credere ē fortasse ita natus de xp̄o spiritus sanctus: que admodū ille de p̄e. De se

Ibidē

Ibidē

Ibidē

Ibidē

Ibidē

Ibidē

Ibidē

b

Job. 10

Phil. 2

Job. 14

Job. 5

Ibidē

Ibidē

Ibidē

Mat. 14

Job. 9

Job. 5

Liber

Job-7 quippe dixerat. **A**ha doctrina non est mea: sed est
Job-16 quae me misit. De spiritu autem sancto. Non enim loquetur a
semetipso: sed quicquid audiet loquetur quod meo acci-
piet et annuntiabit vobis. Sed quia reddidit carnem
Ibidem cur dixerit: de meo accipiet. **A**it enim. **D**ia quae
cumque habet per me sunt: propterea dixi: quod meo acci-
piet: restat ut intelligat etiam spiritus sanctus de pa-
tre habere sicur et filium. **Q**uod: nisi finis id quod supra
Job-15 diximus. **L**u autem venerit pacem quae ego mit-
tam vobis a patre: spiritus veritatis quae a patre procedit: ille
testimonium prohibebit de me. **P**rocedendo itaque
a patre deus non loquitur a semetipso: et sic non ex eo fit ut
Job-5 minor sit filius: quia dicit. **N**on potest filius a se facere
quicquid nisi quod viderit patrem facientem. **N**on enim habet ex
forma sui dicit: sed ex forma dei: sic iam ostendimus.
Iste autem verba non indicat quod minor sit: sed quod patre
sit: ita non hinc efficitur ut minor sit spiritus sanctus: quia
Job-16 dictum est de illo: **N**on enim loquetur a semetipso sed que-
cumque audiet: loquetur. **S**ecundum hanc enim dictum est: quod
de patre procedit. **L**u vero et filium de patre sit: et spiritus sanctus
a patre procedat: cur non ambo filij dicantur
nec ambo geniti: sed ille verus filius unigenitus: hic
autem spiritus sanctus: nec filius: nec genitus: quia si geni-
tus utique filius: alio loco si deus donauerit: et
quantum donauerit differemus.

De clarificatione qua et pater filium: et filium
patrem clarificat. **Ca. VIII**

Erit tamen bene euigilet: si patrem: quod hanc etiam si
vbi suffragari putauerit: quasi ad demon-
strandum patrem filio maiorem: quia dicitur filium
Job-17 per clarificationem meam: et ecce spiritus sanctus clarificauit
eum. **H**unquid non et ipse maior est illo: Porro autem si
propterea spiritus sanctus clarificat filium: quia de filio acci-
piet: id est de eius accipiet: quia omnia quae habet per ipsum sunt
Job-16 manifestum est: quia cum spiritus sanctus glorificat filium: patet
glorificat filium. **U**n cognoscitur quod omnia quae habet per: non
tamen filium: sed etiam spiritus sancti sunt: quia potest esse spiritus sanctus
glorificare filium: quem glorificat pater. **S**i ille qui glori-
ficat: eo quem glorificat maior est: sinat ut equeles sint
quod se inuicem glorificant. **S**criptum est autem quod et filium glo-
Job-17 rificet pater. **E**go te inquit glorificauimus super terram.
Sane caueant ne putent spiritus sanctus maior am-
bobo: quia glorificat filium quem glorificat pater: ipsum autem
nec a patre nec a filio scriptum est glorificari.

Quod intelligenda sit missio: siue filij: siue
spiritus sancti. **Capitulum V**

Ed in his rebus: ad illud se conuertit
ut dicat: maior est qui mittit: quam qui mittitur.
Proinde maior est pater filio: quia filium a pa-
tre se missum assidue commemorat. **M**aior est et
spiritus sancto: quia de illo dicit iesus: **Q**uem mittet
Job-14 pater in nomine meo. **E**t spiritus sanctus utroque minor est:
quia et pater eum mittit sic commemorauimus. **E**t filius

cum dicit. **S**i autem abiero mittam eum ad vos. **Q**ua
in questione primus quero: unde et quomodo missus sit filius
Job-16 **E**go inquit a patre exiui: et veni in hunc mundum.
Ergo a patre exire: et venire in hunc mundum: hoc
est mitti. **Q**uid igitur est quod de illo idem ipse euange-
lista dicit: **I**n hoc mundo erat: et mundus per eum
Job-1 factus est: et mundus eum non cognouit. **D**einde
coniungit. **I**n sua propria venit. **I**lluc utique mis-
sus est: quo venit. **A**t si in hunc mundum missus est:
quia exiit a patre et venit in hunc mundum: et in hunc mun-
do erat. **I**lluc igitur missus est ubi erat. **N**am et il-
lud quod scriptum est in prophetia dei dicere. **L**elium et
Hiere-23 terram ego impleo. **S**i de filio dictum est: ipsum enim
nonnulli volunt intelligi: vel prophetis: vel in prophete-
tis locutum: quod missus est nisi illuc ubi erat. **U**bi-
que enim erat quod ait: **L**elium et terram ego impleo. **S**i
Ubi-3 autem de patre dictum est: ubi esse potuit sine verbo suo:
et sine sapientia sua: quod praedit a sine usque ad finem
Sap-3 fortiter: et disponit omnia suaviter. **S**ed neque sine
spiritu sancto usque esse potuit. **I**taque si ubique esse de-
us ubique est etiam spiritus eius. **I**lluc igitur spiritus sanctus mis-
sus est ubi erat. **N**am et ille qui non inuenit locum: quo
eat a facie dei et dicit: **S**i ascendero in celum tu-
Ps-138 ibi es: si descendero in infernum ades: ubique vo-
les intelligi praesentem dei: spiritus non inuenit spiritum eius.
Sic ait. **Q**uo abibo a spiritu tuo: et quod a facie tua
fugiam. **Q**uocirca si et filium et spiritus sanctus illuc mit-
Ibidem tisse ubi erat: quodendum est quomodo intelligat ista mis-
sio: siue filij: siue spiritus sancti. **P**rius enim solus: nusquam le-
Sap-4 git missus. **E**t de filio quod de ita scribit apostolus. **L**u
autem venit plenitudo temporis: misit deus filium suum:
factum ex muliere: factum sub lege: ut eos qui sub
lege erant redimeret. **A**dit inquit filium suum fa-
ctum ex muliere. **Q**uo nomine quis catholicus nesciat:
at: non tamen puationem virginis: sed differetiam se-
xus hebreo loquendi more significare voluisse
Lu itaque ait. **A**dit deus filium suum factum ex mu-
Ubi-3 liere: satis ostendit eorum missum filium quo factus
est ex matre. **Q**uod de deo natus est in hunc mundum erat.
Quod autem de maria natus est in hunc mundum missus
aduenit. **P**roinde mitti a patre sine spiritu sancto
non potuit: non solum quia intelligit pater cum eum misit
id est fecit ex femina: non utique sine spiritu sancto fecisse
Ueruetiam quod manifestissime atque aptissime in
euangelio dicitur virginis marie quod retinuit ab angelo:
quod fiet istud: spiritus sanctus superueniet in te et vir-
Luc-1 tus altissimi obumbrabit tibi. **E**t **A**thanasius
dicit. **I**nuenta est in utero huius de spiritu sancto. **Q**uod
Ath-1 et apud **E**saia prophetam ipse christus intelligit de ad-
uentu suo futuro dicere: **E**t nunc dominus misit me
et spiritus eius: fortasse aliquis cogit ut dicam etiam
Esa-48 a seipso missum esse filium quia ille marie conceptus et pro-
patrio trinitatis est: quod creante omnia creatum. **E**t
quod iam inquit: pater eum misit si ipse se misit: **L**u i pri-

Secundus

mū rīdeo q̄rēs vt dicat si p̄t. Quō p̄ eum
 sacrificauit si se ip̄e sacrificauit: vtrūq; em̄ idēz
 dñs ait. Quē p̄ inq̄t sacrificauit et misit in hūc
 mundū: vos dicitis q; blasphemāt qm̄ dixi fi
 liū dei suz. Alio aut̄ loco ait. Et p̄ eis sanctifi
 co meip̄m. Itē q̄ro quō eū p̄ tradidit: si ip̄se
 se tradidit. vtrūq; em̄ dicit apl̄s paul⁹. Quis fi
 lio inq̄t pp̄rio nō peccit: s; p̄ nob̄ oib⁹ tradidit
 illū. Alibi aut̄ d̄ ip̄o saluatore ait. Qui me
 dilexit: et tradidit seip̄z p̄ me. Credo rīdebit
 si hec p̄be sapit: q; vna volūtas ē p̄ris et filij:
 et inseparabilis op̄atio. Sic ḡ intelligat illā incar
 natōez et ex v̄gine natiuitatē: in q̄ fili⁹ itelligi
 tur missus: vna eadēq; op̄atiōe p̄ris et filij in
 separabilē eē factā: non vtrūq; inde sep̄ato sp̄s
 sc̄tō: de q̄ apte d̄r. Inuēta ē i v̄tero h̄is d̄ sp̄s
 sc̄tō. Nā etiā si ita q̄ram⁹. enodati⁹ fortassis
 qd̄ dicim⁹ appēbit: quō misit d̄s filiū suū. Jus
 sit vt veniret atq; ille iubenti obtpans venit
 an rogauit: an t̄p̄tū mō admonuit. S; qd̄libz
 horū sit: v̄bo vtrūq; factū ē. Dei aut̄ v̄bū: ip̄e ē
 dei fili⁹. Quapropt̄ cū eū p̄ v̄bo misit a p̄re et
 v̄bo ei⁹ factū ē vt mitteret. Ergo a p̄re et filio
 missus ē idē fili⁹: q; v̄bū p̄ris ē ip̄e fili⁹. Quis
 em̄ setam sacrilega induat op̄inōe vt putet
 tp̄ale v̄bū a p̄re factū eē: vt etern⁹ fili⁹ mitte
 ret et i carne apperet ex tpe: S; vtrūq; i ip̄o di
 v̄bo qd̄ erat i p̄ncipio ap̄d deū: et de⁹ erat i ip̄a
 scz sapia dei: sine tpe erat quo tpe illū i carne
 appere opteret. Itaq; cū sine v̄llo initio t̄pis
 i p̄ncipio eēt v̄bū: et v̄bū eēt ap̄d deū: et d̄s eēt
 v̄bū: sine v̄llo tpe i ip̄o v̄bo erat: q̄ tpe v̄bū ca
 ro fieret et h̄itaret in nobis. Que plenitudo
 t̄pis cū venisset: misit de⁹ filiū suū factum ex
 m̄liere: i. factū ē i tpe vt i carnatū v̄bū hoib⁹
 apperet: qd̄ in ip̄o v̄bo sine tpe erat: in q̄ tpe
 fieret. Q̄do q̄pe tēpōz in eterna dei sapia si
 ne tpe ē. Lū itaq; h̄a p̄re et filio factū esset: vt
 in carne fili⁹ apperet: cōgruētē dicit⁹ est mis
 sus ille q̄ in ea carne appuit: misisse aut̄ ille q̄
 in ea nō appuit. Quā illa q̄ coram corporeis
 oclis foris gerunt: ac interiore appatu natu
 re spiritualis existūt: p̄pterea cōueniētē mis
 sa dicunt. Forma porro illa suscepti hois: fi
 lij p̄sona ē: nō etiā p̄ris. Quapropt̄ p̄ iuisi
 bilis vna cū filio secū iuisibili: eundē filiū visi
 bilē faciendo: misisse eū dicit⁹ ē: q̄ si eo mō visi
 bilis fieret: vt cuz p̄re iuisibilē eē desisteret: i. si
 suba iuisibilis v̄bi in creaturā visibilē mutata
 et trāsies v̄teret: ita missus a p̄re intelligeret
 filius: vt t̄m missus nō etiā cū p̄re mitteret iue
 nitet. Lū v̄o sic accepta ē forma serui vt ma
 neret incōmutabilis forma dei: manifestū ē:
 q; a p̄re et filio nō apparētib⁹ factū sit q; appe

ret in filio: i. vt ab inuisibili p̄re cū inuisibili fi
 lio: idē ip̄e fili⁹ visibilis mitteret. Cur ḡ ait. Job-8
 Et a me ip̄o nō veni? Itā hoc fm̄ formā fui di
 ctū est: fm̄ quā dictū ē. Ego nō iudico quēq;. Ibidē
 Si ḡ missus d̄r in quātū apparuit foris in crea
 tura corpali: q̄ intus i natura spiritali oculis
 mortaliū sp̄ occult⁹ ē: iā in p̄mptu ē itelligere
 etiā de sp̄s sancto cur missus et ip̄e dicat. Fa
 cta ē em̄ qd̄a creature sp̄s ex tpe in qua visi
 biliter ostendit sp̄s sc̄t⁹: siue cū in ip̄m d̄m
 corpali specie velut colūba descendit: siue cuz
 decē dieb⁹ pactis post eius ascensionem: die
 p̄thecostes fact⁹ ē subito de celo son⁹: quasi
 ferret status vehemēs: et vise sūt illis lingue
 diuise tanq; ignis: q̄ et insedit sup̄ vnū quēq;
 eoz. Hec op̄atio visibiliter exp̄sa: et oculis ob
 lata mortaliū: missio sp̄s sancti dicta ē: non
 ita vt appareret ei⁹ ip̄a suba: qua ip̄e iuisibilis
 et in cōmutabilis ē: sicut p̄ et fili⁹: s; vt exte
 rib⁹ visis hoim̄ corda cōmota a tempali ma
 nifestatiōe veniētis: ad occultā eternitatem
 semp̄nitatis cōuerterent. Act-2
 Quid sit qd̄ nunq; legit: aut p̄ maior sp̄s
 ritus sc̄tō: aut sp̄s sc̄t⁹ minor p̄re. Ca. VI
 Deo aut̄ nusq; scriptū ē q; de⁹ pater
 i maior sit sp̄s sancto: vel sp̄s sanctus
 minor deo p̄re: q; non sic ē assumpra
 creatura: i. qua apperet spiritus sc̄t⁹: sicut as
 sumpt⁹ ē fili⁹ hois: in qua forma ip̄ius v̄bi dei
 p̄sona p̄sentaret: nō vt h̄eret v̄bū dei: sicut alij
 sapiētes sancti: s; p̄p̄cipib⁹ suis. Nō vtrūq; q;
 ampli⁹ h̄ebat verbū dei vt eēt q; ceteri excel
 lētiore sapia: s; q; ip̄m v̄bū erat. Aliud ē enim
 verbū in carne: aliud v̄bum caro. Itē aliud ē
 verbū in homie: aliud v̄bum hō. Caro em̄ p̄
 homie posita ē in eo q; ait. Verbū caro factū
 est: sicut illd̄. Et videbit oīs caro salutare dei
 Nō em̄ sine aia vel sine m̄te: s; ita oīs caro:
 ac si diceret: oīs hō. Nō ḡ sic ē assumpta crea
 tura: in qua apperet sp̄s sc̄t⁹: sicut assūpta
 est caro illa et hūana illa forma ex v̄gine maria
 Itēq; em̄ collumbā b̄tificauit sp̄s: vel illum
 flatū: vel illuz ignē: sibi q; et p̄sone sue in vnita
 tē habitūq; cōiunxit in eternū. Itā v̄o mu
 tabilis et cōuertibilis ē natura sp̄s sc̄t⁹. vt nō
 hec ex creatura fieret: s; ip̄e in illud atq; illud
 mutabiliter verteret: sicut aqua in glaciem.
 S; apparuet ista sic optune appere debuet
 creatura seruiēte creatori: et ad nutū ei⁹ in
 cōmutabiliter in se ip̄o p̄manētis: ad eū signi
 ficandū et demonstrandū: sicut significari et de
 monstrari mortaliū oportebat mutata atq;
 cōuersa. Proinde quāq; illa columba spirit⁹
 dicta sit: et de illo igne cuz diceret. Hic sunt Act-2
 h 2

Job-8
 Ibidē
 Act-2
 Job-1
 Luc-3
 Act-2

Liber

Illis inquit lingue diuise velut ignis: q̄ et insedit
sup vñūqueq; eorū: et ceperit loq̄ linguis: quē
admodū spūsc̄tus dabat eis p̄nunciare: vt
oñderet p̄ illuz ignē sp̄m̄ demonstratū: sicut p̄
columbā. Nō tñ ita possum⁹ dicere sp̄m̄sc̄m̄
et deū: et columbā: aut et deū et ignē: sicut dici
mus filiu: et deū: et hoīem: nec sicut dicimus
filiuz agnū dei: nō solū Jobe baptista dicēte.
Job. 1
Ecce agn⁹ dei: s̄ etiā Jobe euāgelista viden
Apoē. 5
te agnū occisuz i apocalypsi. Illa q̄ppe visio
pphetica nō ē exhibita oculis corporeis p̄ for
mas corporeas: s̄ in spū p̄ spiritales imagies
corpore. Columbā x̄o illā et ignē oculis vide
rūt: q̄cunq; vidēt: quāq; de igne disceptari
pōt: vtz oculis: an spū visus sit: ppter x̄ba sic
posita. Nō em̄ ait. Videēt liguas diuissas ve
lut ignē: s̄ vise sunt eis. Nō aut̄ sub eadē signi
ficatiōe solem⁹ dicere: visum ē mihi: quā dici
mus vidi. Et in illis q̄dē spiritualib⁹ visis ima
ginū corpaliū solet dici: et visum ē mihi: et vidi
In istis x̄o q̄ p̄ exp̄ssam corpale sp̄m̄ oculis
demonstrant: nō solet dici: visuz ē mihi: s̄ vi
di. De illo ḡ igne pōt esse q̄stio: quō visus sit:
vtrū int̄ in spū tanq; foris: an vere foris co
rā oculis carnis. De illa x̄o columba q̄ dicta ē
corpali specie descēdisse: null⁹ vsq; dubitauit
q̄ oculis visa sit. Nec sicut dicim⁹ filiū petrā:
1. Cor. 10
sc̄ptū ē em̄. Petra erat x̄ps: ita possum⁹ dice
re: sp̄m̄ colūbā vel ignē. Illa em̄ petra iā erat
in creatura: et pactiōis modū nūcupata ē no
mie x̄pi: quē significabat: sicut lapis ille: quez
Gen. 28
Jacob positū ad caput etiā vnctiōe ad signi
Gen. 22
ficandū dñm̄ assumpsit. Sic Isaac x̄ps erat:
cū ad se imolādum ligna portabat. Accessit
istis actio q̄dā significatiua iā extitit: nō aut̄
Exod. 3
sic illa colūba et ignis ad h̄ tñm̄ significāda
repēte extiterūt. Magis ista filia mihi vidē
tur flāme illi q̄ in rubo appuit moyse: et illi co
Ibidē. 13
lūne quā p̄ls in heremo seq̄bat: et fulgurib⁹
Ibidē. 19
et tonitruis q̄ fiebāt cū lex dareē in mōte. Ad
hoc em̄ corpalis rex illaz extitit sp̄s: vt ali
quid significaret atq; p̄teriret.

Propositio q̄stiois de multimodis apparit
tionib⁹ dei: q̄rū q̄dā missiōes appellant: cum
p̄ missus nō q̄at dici: s̄ aut fili⁹: aut spūsc̄tus
coopante tñ in oib⁹ trinitate. Ca. VII
Ropter has ḡ copales formas: q̄ ad
p̄ eū significandū: et sicut hūanis sensi
bus optebat demonstrandū t̄palit̄ ex
titerūt. Missus dicit̄ etiā spūsc̄tus: nō tñ mi
nor: p̄e dicit̄ ē: sicut fili⁹ ppter formā serui: qz
illa forma serui inhesit ad vnitatē p̄sone: ille
x̄o corpales sp̄s ad demonstrandū q̄ op⁹ fuit
ad t̄ps apparuerūt: et esse postea destiterunt

Cur ergo nō et p̄f dicit̄ missus p̄ illas sp̄s cor
porales: ignē rubi: et colūnā nūbis: vel ignis
et fulgura in mōte: etsi qua talia tūc apparue
rūt: cū eū corā p̄rib⁹ locutū: teste scriptura di
dicimus: si pillos creature modos et formas
corpales exp̄ssas: et hūanis aspectib⁹ p̄sen
tatas ip̄e demonstrabat. Si aut̄ filius p̄ ea de
mōstrabat: cur tāto post dicit̄ missus: cum ex
semia factus ē: sicut ap̄ls dicit. Quā aut̄ venit
Bas. 4
plenitudo t̄pis: misit de⁹ filiū suū factū ex mu
liere: qñ quidē et antea mittebat: cum p̄ illas
creature mutabiles formas p̄rib⁹ appebat.
Aut si nō recte posset dici missus: nisi cū ver
Job. 1
bū caro factus est: cur missus dicit̄ spūsc̄tus:
cui⁹ nulla talis incorpatio facta ē? Si x̄o p̄ il
la visibilia q̄ in lege et p̄phetis cōmendant:
nec pater: nec fili⁹: sed spūsc̄tus oñdebat:
cur etiā ip̄e nūc dicit̄ missus: cū illis modis et
antea mitteret? In hui⁹ p̄plexitate q̄stionis
adiuuāte dño: p̄mū q̄rendū ē: vtz p̄f: an fili⁹:
an spūsc̄tus: an aliqñ pater: aliqñ fili⁹: aliqñ
spūsc̄tus: an sine vlla distinctiōe p̄sonaz: sic
dicit̄ de⁹ vnus et solus: id ē ip̄a trinitas per il
las creature formas p̄rib⁹ apparuerit. Dein
de q̄libet hoz inuentū visuz ve fuerit: vtrū
ad hoc opus tñm̄o creatura formata sit: in q̄
de⁹ sicut tunc optuisse ip̄e iudicauit: hūanis
oñdere aspectib⁹. An angeli q̄ iā antea erāt
ita mittebant: vt ex p̄sone deilo q̄rent: assu
mētes corpale sp̄m̄ de creatura corporea: in
visuz misterij sui: sicut cuiq; op⁹ eēt. Aut ip̄m
corp⁹ suū cui nō subdunt: sed subditū regūt:
in sp̄s quas vellēt accōmodatas atq; aptas
actiōib⁹ suis mutātes atq; vertētes fm̄ attri
butā sibi a creatore potentia. Postremo vi
debim⁹ id q̄d querere institueram⁹: vtz fili
us: an spiritus sanctus: et antea mittebantur
Et si mittebantur: quid inter illaz missiōe:
et eā quā in euāgelio legim⁹ distet: an nō sit
missus aliq̄s eorū: nisi cū vel filius fact⁹ eēt ex
maria x̄gine: v̄l cū spūsc̄tus visibili specie:
sive i colūba: sive i igneis liguis apparuerit.

De his q̄ naturā verbi dei visibilem puta
uerunt. Ca. VIII

Abittam⁹ igit̄ eos q̄ nimis carnalit̄
o naturā x̄bi dei atq; sapiam q̄ in seip
sa manēs innouat oia quā vnūcū dei
filiū dicim⁹: nō solū mutabilē: verū etiā visibi
lē eē putauerūt. Ibi em̄ multū crassū cor diui
nis reb⁹ inq̄rendis audaci⁹ q̄ religiosus at
tulerūt. Alia q̄ppe cū sit suba spiritalis: cūq;
etiā ip̄a facta sit: nec p̄ aliuz potuerit fieri: nisi
p̄ quē facta sunt oia: et sine quo factū ē nihil:
q̄ uis sit mutabilis: nō ē tñ visibilis: q̄d illi de

Secundus

verbo ipso atque ipsa sapientia dei: per quam facta est anima crediderunt: cum sit illa non inuisibilis tamen quae et anima est: si etiam incommutabilis quae anima non est. Eadem quippe incommutabilitas eius commemorata est: ut diceretur in se ipsa manens: inuariat omnia. Et isti quod de ruina erroris sui diuinae scripturarum testimonijs quae si fulcire conantes: adhibent pauli apostoli sententiam: et quod dictum est de vno solo deo: in quo ipsa trinitas intelligitur tamen de patre: non et de filio: et de spiritu sancto dicitur. I accipiunt. Regia autem seculorum immortalis: inuisibilis: soli deo honor et gloria in secula seculorum. Et illud aliter. Verus et solus potens rex regum: et dominus dominantium: quod solus habet immortalitatem: et lucem habitat inaccessibilem: quem nemo hominum vidit nec videre potest. Hec quae admodum intelligentia sint: iam satis nos differuisse arbitror.

De his qui filium voluit etiam ante carnem assumptionem fuisse mortalem: ut solus patris immortalitatem habere credat.

La. IX

Et illi qui ista non de filio nec de spiritu sancto: sed tamen de patre accipi voluit: dicunt visibilem filium non per carnem de virgine assumptam: sed etiam antea per seipsum. Nam ipse inquit appuit oculis patrum. Quibus si dixeris: Quod est visibilis per seipsum filius: sic sequitur et mortalis per seipsum filius: ut ostendat vobis quod tantummodo de patre vultis intelligi: quod dictum est. Qui solus habet immortalitatem.

Nam si propter carnem susceptam mortalis est filius: propter hanc finitum ut sit et visibilis. Respondent: nec propter hanc mortalem se filium dicere: sicut et ante visibilis: ita et ante mortalem. Nam si propter carnem filium dicitur esse mortalem: iam non pater sine filio solus habet immortalitatem: quod et verbum eius: per quod facta sunt omnia: habet immortalitatem. Neque enim quod carnem assumpsit mortalem: ideo amisit immortalitatem suam. Quis quidem nec ante huiusmodi accidere potuit ut cum corpore moreretur: dicente ipso domino. Nolite timere eos qui corpus occidunt: anima autem non potest occidere. Aut deo etiam spiritus sanctus carnem assumpsit: de quo utique sine dubio turbabuntur.

Si propter carnem mortalis est filius: quomodo accipiant patrem tantummodo sine filio et sine spiritu sancto habere immortalitatem: quando quidem spiritus sanctus non assumpsit carnem: Quae si non habet immortalitatem: non ergo propter carnem mortalis est filius? Si autem habet spiritus sanctus immortalitatem: non de patre tantummodo dicitur esse. Qui solus habet immortalitatem. Quocirca ita se arbitrantur: et ante incarnationem per seipsum mortalem filium posse vincere: quod ipsa mutabilitas non inconuenienter mortalitas dicitur: secundum quod iam et anima deus mortuus: non quod corpus: nisi aliquid altera substantia mutatur et vertitur: sed in ipsa substantia quod quid alio modo nunc est aut fuit: secundum id quod destitit esse quod erat: mortale depheditur. Quia

itaque inquit ante quod natus est filius dei de virgine maria: ipse appuit patribus nostris: non in vna eademque specie: sed multiformiter: aliter atque aliter. Et visibilis est per seipsum: quod non dum carne assumpta: substantia eius conspicua mortalibus oculis fuit: et mortalis in quantum mutabilis. Ita et spiritus sanctus: quod alias columba: alias ignis appuit. Unde non trinitati autem: sed singulariter et proprie patri tantummodo conuenit quod dictum est. Immortali inuisibili soli deo: et quod solus habet immortalitatem: et lucem habitat inaccessibilem: quem nemo hominum vidit: nec videre potest. Omissis igitur: quod nec ante substantiam inuisibilem nos se potuerunt: nisi longe remotum ab eis ut nos sentire vni et soli dei: in patris et filij et spiritus sancti non solum inuisibilem: verum et incommutabilem permanere substantiam: ac pro hoc in vera et sincera immortalitate persistere: nos quod nunquam appuisse corporeis oculis deum: nec patrem: nec filium nec spiritum sanctum dicimus: nisi per subiectam suae potestati corpoream creaturam: in pace catholica pacifico studio requiramus: pati corrigi: si fraterne ac recte reprehendimur: parati etiam si ab inimico: vera tamen dicere: moridemur: ut in indiscrete deo apparuerit patribus nostris ante quod christus veniret in carne: an aliqua ex trinitate persona: an singularim quasi per vices.

An indiscrete deus trinitas patribus apparuerit: an aliquid ex trinitate persona. La. X
 L primum in eo quod scriptum est in genesi: locutus est deus cum homine quem de limo finxit: rat: si excepta figurata significatio de ut rei geste fides etiam ad litteram teneatur: tractamus: in specie hominis videtur deus cum homine tunc locutus. Non quidem expressis sed in libro positum est: sed circumstantia locutionis id resonat: maxime illo quod scriptum est: vocem dei audisse. Adam de ambulantis in paradiso ad vespere: et abscondisse se in medio ligni: quod erat in paradiso. Deo quod dicitur: Adam ubi es: respondisse. Audiui vocem tuam et abscondi me a facie tua: quoniam nudus sum. Quomodo enim possit ad litteram intelligi talis dei ambulatorio et collocutio: nisi in specie humana: non video. Neque enim dici potest vocem solam factam ubi deambulasse dicitur esse deum: aut eum quod deambulabat in loco non fuisse visibilem: cum et adam dicat quod abscondit se a facie dei. Quis igitur erat ille: utrum pater: an filius: an spiritus sanctus? An omnino deus indiscrete ipsa trinitas: in forma hominis homini loquebatur? Quod textus quod de ipsa scripture nusquam transire sentit a persona ad personam: sed ille videtur loqui ad primum hominem quod dixit. Fiat lux: et fiat firmamentum: et cetera: pillos singulos dies: quem deum patrem solem accipere dicentem: ut fiat quicquid facere voluit. Quia enim per verbum suum fecit: quod verbum eius vni-

1. Lbi-1

Ibidem

1. Lbi-6

Job-1

Mat-10

1. Lbi-6

Ibidem

Gen-3

Gen-1

Liber

cū filiū eius s̄m rectā fidei regulā nouimus. Si ḡ de⁹ pater locutus ē ad primū hoīem: et ip̄e deambulabat in paradiso ad uesperas: ⁊ ab ei⁹ facie se in medio ligni paradisi pctōr absconderat: cur nō iā ip̄e intelligat appuisse abrae et moysi: ⁊ q̄bus uoluit: ⁊ quēadmodū uoluit p̄ subiectā sibi cōmutabilē atq; uisibilē creaturā: cū ip̄e in seip̄o atq; i suba sua q̄ est incōmutabilis atq; i uisibilis maneat? S; fieri potuit ut a p̄sona ad p̄sonā occulte sc̄ptura transiret: ⁊ cū p̄rem dixisse narrasset. **Ubi-5** Fiat lux ⁊ c̄q̄ uerbū fecisse cōmēorat: iā filiū indicaret loq̄ ad p̄mū hoīem: nō apte hoc explicās: sed eis q̄ possent intelligendū intimans. Qui ḡ habet vires: quib⁹ hoc secretū possit mentis acie penetrare: ut ei liq̄do appareat: uel posse etiā p̄rem: uel nō posse nisi filiū: uel etiam sp̄s̄ sanctū: p̄ creaturā uisibilē hūanis oculis apparere: p̄gat i hec scrutāda: si p̄t: etiā uerbis enūciāda atq; tractādo. Res tñ q̄tuz ad hoc scripture testimoniū attinet: ubi de⁹ euz hoīe locut⁹ est: q̄tū estimo occulta ē. Quia etiā: utz soleret adā corporeis oculis deū uideri: nō euidēter apparet: cū p̄sertim magna sit q̄stio: cuiusmodi oculi eis apti fuerint: q̄n ueritū cibū gustauerūt. Ibi em̄ anteq̄ gustassent clausi erant. Illud tñ nō temere dixerit: si paradisu corpale quendā locū: illa sc̄ptura in sinuat: deambulare ibi deū: nisi in aliq̄ corporea forma: nullo mō potuisse. Nā ⁊ solas uoces factas q̄s audiret hō: nec aliquā formaz uideret: dici p̄t: nec qz scriptū est. Abscondit se adā a facie dñi: ⁊ trino sequit ut soleret facie ei⁹ uideri. Quid si em̄: nō qdē uideri ip̄e poterat: s̄ uideri ip̄e metuebat: ab eo eui⁹ uocē audierat: ⁊ deambulātis p̄ntiam senserat.

Gen-4 Nā ⁊ cayn dixit deo. A facie tua abscondā me nec iō fateri cogimur: eū solere cernere facie dei corporeis oculis: in q̄libet forma uisibili: q̄uis de facinore suo: uocē interrogātis secū qz loq̄ntis audisset. Cuiusmodi aut loq̄la tūc de⁹ exteriorib⁹ hoīm aurib⁹ insonaret: maxime ad p̄mū hoīem loquēs: ⁊ uenire difficile est: ⁊ nō hoc isto finone suscepim⁹. Uerūtā me si soli uoces ⁊ sonit⁹ fiebāt: quib⁹ quedā sensib⁹ p̄stia dī: p̄mis illis hoīb⁹ p̄beret: cur ibi p̄sonā dei p̄tis nō intelligā: nescio: q̄n qdē ei⁹ p̄sona ostēdit: ⁊ in ea uoce: cū iesus i mōte corā trib⁹ discipulis: p̄fulgēs apparuit. ⁊ i illa: ubi sup baptizatū colūba descēdit: ⁊ in illa ubi ad p̄rem de sua clarificatiōe: clamauit: ei q̄risum est. Et clarificauit ⁊ itez clarificabo. Nō qz fieri potuit uox sine ope filij ⁊ sp̄s̄ sancti (Trinitas quippe inseparabilē opaf) sed q̄a

ea uox facta est: que soli⁹ p̄sonā p̄tis ostēderet sicut humanā illā formā ex uirgine maria trinitas opata est: sed solius filij p̄sona est. Uisibile nanq; solius filij p̄sona: inuisibilis trinitas opata est. Nec nos aliquid p̄hibet: illas uoces factas ad adam: nō solū a trinitate factas: intelligere: s̄ etiam p̄sonā demōstrātis eiusdē trinitatis: accipere. Ubi em̄ cogimur: nō nisi p̄tis accipere: ubi dictuz est. Ilic ē fili⁹ **Abat-3** meus dilectus. Nec enim iesus etiam spiritus sancti fili⁹: aut etiā su⁹ fili⁹ credi aut intelligi potest: ⁊ ubi sonuit. Et clarificauit ⁊ iterū **Job-12** clarificabo: nō nisi p̄tis p̄sona fateamur. Res p̄tio quippe ē ad illā dñi uocē: qua dixerat. Pater clarifica filiū tuū: qd nō potuit dicere **Ubi-5** nisi deo patri tm̄: nō et spiritui sancto: cui⁹ nō est fili⁹. Ilic aut ubi scriptū est: et dixit dñs de **Gen-3** us ad adā. Cur non ip̄a trinitas intelligit: nihil dici p̄t: Similiter etiā qd scriptū euz. Et **Jbidē-12** dixit dñs ad abraā. Exi de terra tua: ⁊ de cognatione tua: ⁊ de domo p̄tis tui: nō est apertū: utz sola uox facta sit ad aures abrae: an ⁊ aliquid oculis eius apparuerit. Paulo post aut aliq̄to apti⁹ dictū ē. Et uisus ē dñs abrae **Jbidē** et dixit illi. Sem i tu o dabo terrā hāc. S; nec ibi exp̄sum est: in qua specie uisus sit ei dñs: aut utz pater: an filius: an sp̄s̄ sanct⁹: uisus sit. Nisi forte iō putant filiū uisum esse abrae qz non scriptū est: uisus est ei deus: sed uisus est ei dñs. Tanq; em̄ p̄prie uidet fili⁹ dñs uocari: dicente ap̄o. Nā ⁊ si sunt qui dicunt dñi **1. Cor-8** siue in celo: siue in terra: sicuti sunt dñi multi: et dñi multi: nobis tñ unus deus pater: ex q̄ omnia: ⁊ nos in ip̄o: ⁊ unus dñs iesus xp̄s: p̄ quē oia ⁊ nos p̄ ip̄m. Sed et cū de⁹ p̄ multis locis inueniat dictus dñs: sicuti ē illud. Dñs dixit ad me fili⁹ meus es tu: ego hodie genuite. ⁊ illud. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Lū etiā sp̄s̄ sanct⁹ dñs dicit inueniat: ubi ap̄lus ait. Dñs aut sp̄s̄ ē. Et ne q̄sq; arbitret filiū significatū: et iō dicitū sp̄m p̄pter incorporeā subam: secus cōtexuit. Ubi aut sp̄s̄ dñi: ibi libertas. Spiritū autē dñi nemo esse dubitauerit sp̄s̄ sanctū. Nec hic ergo euidēter apparet: utz aliqua ex trinitate p̄sona: an deus ip̄a trinitas: d quo uno deo dictū est. Dñm deū tuū adorabis: ⁊ illi soli seruiēs uisus fuerit abrae. Sub ilice aut mābre: tres viros uidit: quib⁹ ⁊ iuitatis hospicio qz susceptis et epulantib⁹: ministravit. Sicuti scriptura illā rem gestā narrare cepit: ut non dicat: uisi sunt ei tres uiri: s̄ uisus ē ei dñs. Atq; inde cōsequenter exponens: quō ei sit uisus dñs: atrexit narratione de trib⁹ uiris: quos

Secundus

abraam p pluralē numez inuitat: vt hospitio suscipiat: et postea singularit̄ sicut vnū alloq̄tur. Et sicut vn̄ ei de Sara filiū pollice quē dñm dicit scriptura: sicut in eiusdē narratio- nis exordio. Elifus ē inq̄r dñs abrae. Inui- tat ergo et pedes lauat: et deducit abeuntes tanq̄ hoies. Loquit̄ aut̄ tanq̄ cū dño deo: si- ue cū ei p̄mittit̄ filiū: siue cū ei sodomē immi- nens interius indicat̄.

De tribus viris abrae visis quibus sicut cū domino loquitur La. XI

On parua neq; transitoria p̄sidera- tionē postulat iste scripture locus. Si em̄ vir vnus visus fuisset: iam illi qui

dicunt: et p̄s̄ de v̄gine nasceret̄ p̄ suā subaz visibilē filiū: qd̄ aliō q̄ ip̄m esse clamarēt: qm̄ de patre inquit̄ dicit̄ ē. Inuisibili soli deo? Et tamē posse adhuc q̄rere: quō ante susce- ptā carnē: habitu est inuentus vt hō: qm̄ qui- dē ei pedes lori sunt: et humanis epulis epu- latus ē. Quō istud fieri poterat: cū adhuc in forma dei esset: nō rapinā arbitrat̄ eē equal̄ deo? Nunquid em̄ iā semetip̄m exinanierat: formā accipiēs in similitudinē hoim̄ factus: et habitu inuentus vt hō? Luz h̄ fecerit per partū virginis nouerimus. Quō igit̄ ante- q̄ hoc fecisset: vt vir vn̄ apparuit abrae: an illa forma vera nō erat? Possem̄ ista q̄rere: si vir vnus apparuisset abrae: idēq; dei filius crederet̄. Lū x̄o tres viri visi sunt: nec quis- quā in eis vel forma vel etate vel pt̄ate ma- ior ceteris dicit̄ est: cur non hic accipiam̄ vi- sibiliter insinuatā p̄ creaturam visibilē trini- tatis equalitatē: atq; in tribus p̄sonis vnā eandemq; substantiā. Nā ne q̄s̄ putaret sic intimatū vnū in tribus fuisse maiorē: vt eum dñm dei filiū intelligendū: duos aut̄ alios an- gelos ei? qz cum tres visi sint: vni domio illic loquit̄ abraam: sancta scriptura futura tali- bus cogitationibus et opinionibus cōtradice

Gen. 19 do: nō p̄termisit occurrere: quādo paulo post duos angelos dicit̄ venisse ad loth: in quibus et ille vir iustus qui de sodomoz incēdio me- ruit liberari: ad vnū dñm loquit̄. Sic em̄ scri-

Gen. 18 ptura loquit̄ dicens. Abijt̄ aut̄ dñs postq̄ ces- sauit loqui ad abraam: et abraam reuersus ē ad locum suum.

De duobus angelis qui humana forma apparuerunt loth: et in quibus dñs singularit̄ ter appellatur. La. XII

Gen. 19 Enerūt aut̄ duo angeli in sodomis vespere. Hic aut̄ attentū cōsideran-

Gen. 18 dū est: quod ostendere instituit̄. Luz tribus certe loquebat̄ abraaz: et eū dñm sin-

gulariter appellauit. Forte inquiet aliquis: vnū ex tribus agnoscebāt dñm: alios aut̄ du- os angelos eius. Quid sibi ergo vult: qd̄ cō- sequēter dicit̄ scriptura. Abijt̄ aut̄ dñs postq̄ Gen. 18 cessauit loquens ad abraaz: et abraam reuer- sus est ad locū suū. Enerūt aut̄ duo ange- Ibi. 19 li in sodomis vespere. An forte ille vnus ab- scesserat: qui dom̄ agnoscebat̄ in tribus: et duos angelos qui cum illo erant ad cōsumē dā sodomā miserat̄. Ergo sequētia videam̄

Enerūt inq̄r duo angeli in sodomis vespere Ibi. 3

Loth autē sedebat ad portaz sodomoz. Et cum vidisset eos loth surrexit in obuiam illis et adorauit in faciē sup̄ terram et dixit. Ecce domini: diuertite in domuz pueri vestri. Hic manifestum est et duos angelos fuisse: et i ho-

spitiū pluraliter iuitatos: et honorifice appel- latos dominos: cum fortasse homines puta- rent̄. Sed rursus mouet: qua nisi angeli dei cognoscerent̄: nō adoraret loth in faciē sup̄ terram. Cur ergo tanq̄ tali humanitate in-

digentibus: et hospitium prebetur et victus. Sed quodlibet hic lateat: illud nūc qd̄ susce-

pinus exequimur. Duo apparent: angeli am- bodicunt̄: pluraliter iuitant̄. Tanq̄ cū duo- bus pluraliter loquit̄: donec creatur a sodo-

mis. Deinde sequit̄ scriptura: et dicit̄. Et fa- ctū est postq̄ eos eduxerūt foras: dixerunt. Saluās salua animā tuā ne despereris retro neq; stes in hac vniuersa regiōe. In montez vade: et ibi saluaberis: ne forte cōprehēdaris.

Dixit aut̄ loth ad eos. Rogo dñe: qm̄ iuenit puer tuus an te miscōiam: et. Quid ē h̄ qd̄ dixit ad eos. Rogo dñe: si iā ille discesserat qui dñs erat: et angelos miserat̄. Cur d̄. Rogo dñe: et nō rogo domini. Aut si vnū ex eis vo-

luit appellare: cur ait scriptura. Dixit aut̄ loth ad eos: rogo dñe: qm̄ iuenit puer tuus ante te miscōiaz: an et hic intelligim̄ in plū nūcro du-

as p̄sonas. Lū aut̄ idē duo tanq̄ vn̄ cōpel- lant̄ vni sube vnū dñm deū: s̄ q̄s duas p̄so- nas h̄ intelligim̄: an p̄ris et filij: an p̄ris et sp̄s̄ sancti: an filij et sp̄s̄ sc̄i? Hoc forte cōgruenti-

qd̄ vltimū dixi. Missos em̄ se dixerūt: qd̄ d̄ fi- lio et d̄ sp̄ritu sancto dicim̄. Nā p̄sem missuz nusquā scripturaz nobis occurrit.

De visione moysi qui deū vidit in oreb p̄ ignem in rubo. La. XIII

Moses autē quādo ad pplm̄ israel ex egypto educendū missus est: sic ei dominū appuise sc̄ptū ē. Pascebat inq̄r oues ietro soceri sui sacerdot̄ madian: et egit oues in desertū: et venit i motē dei oreb

Appuit autē illi angelus dñi in flāma ignis de b 4

Ibidē

Ibidē

Exo. 3

Libert

rubo. Et vidit q: in rubo ignis rederet: rubus x̄o nō cōburebat: ait moyses. Ibo et videbo visū istud: qd̄ tā magnū vidi: qm̄ nō cōburit rubus. Lū ḡ vidit dñs q: venit videre: clamavit ad eū dñs d̄ rubo dicēs. Ego sū de⁹ p̄f̄is tui: de⁹ abraā: et de⁹ isaac: et deus iacob. Et h̄ p̄mo angel⁹ dñi dicit⁹ ē: deinde de⁹. Mū qd̄ ḡ angel⁹ ē de⁹ abraā: et de⁹ isaac: et deus iacob: p̄d̄t ḡ recte intelligi ip̄e saluator: d̄ q̄ dicit ap̄l̄s. Quoz p̄f̄es: et ex q̄b⁹ x̄p̄s fm̄ carnē: q̄ ē sup̄ oīa de⁹ b̄ndict⁹ i secl̄a. Qui ḡ sup̄ oīa ē d̄s b̄ndict⁹ i secl̄a: nō absurde etiā h̄ ip̄e intelligit⁹ de⁹ abraā: et de⁹ isaac: et de⁹ iacob. S; cur p̄us angelus dñi dicit⁹ ē: cū de rubo i flāma ignis appuit: vtz q: vn⁹ ex mult⁹ angel⁹ erat: s; p̄ dispensationē p̄sonā dñi sui gerebat: an assumptū erat aliqd̄ creature: qd̄ ad p̄ns negociū visibilis apperet: et vñ voces sensibilis ederent: qb⁹ p̄ntia dñi p̄ subiectā creaturam corporeis etiā sensib⁹ hoīs sic optebat exhiberetur. Si em̄ vn⁹ ex angel⁹ erat: q̄s facile affirmare possit vtz ei filij p̄sona nūciāda ip̄osita fuerit: an sp̄s sc̄i: an dei p̄f̄is: an ip̄i oīno trinitatis: q̄ ē vn⁹ et sol⁹ de⁹: vt diceret. ego sū de⁹ abraā: et de⁹ isaac: et de⁹ iacob: Neq; enī possum⁹ dicere deū abraā: et deū isaac: et deū iacob: filiū dei eē: et p̄f̄em nō eē: aut sp̄m sc̄m: aut ip̄am trinitatē quā credim⁹ et intelligim⁹ vnū deū. Audebit aliq̄s negare deū abraā: et deū isaac: et deū iacob: Ille em̄ nō ē illorū par: de⁹ q̄ nō ē de⁹. Porro si nō solū p̄ de⁹ ē sicut oēs etiā heretici p̄cedūt: s; etiā fili⁹ qd̄ velint nolint cogunt fateri: dicēte ap̄lo Qui est sup̄ oīa de⁹ b̄ndict⁹ i secl̄a: et sp̄s sc̄s: dicēte ip̄o ap̄lo. Clarificate ḡ deū in corpe v̄ro cū supra diceret. nescitis qm̄ corpa v̄ra templū in vobis ē sp̄s sc̄i: quē habetis a deo: et h̄ tres vn⁹ deus: sicut catholica sanitas credit nō satis elucet quā i trinitate p̄sonam: et vtz aliquā an ip̄ius trinitatis gerebat ille angel⁹ si vn⁹ ex ceteris angelis erat. Si aut̄ in v̄sum rei p̄ntis assumpta creatura ē q̄ et hūanis oculis appareret: et aurib⁹ insonaret: et appellaretur angel⁹ dñi: et dñs et de⁹: nō p̄d̄t h̄ de⁹ p̄f̄ intelligi: s; aut fili⁹: aut sp̄s sc̄s. q̄q; sp̄m sanctū alicubi angelū dictū non recolā: s; ex ope possit intelligi. Dictū em̄ de illo ē. Que v̄tura sunt annūciabit vobis. Et vtz q; angel⁹ grece: latine nūcius interpretat̄. De dño aut̄ iesu x̄p̄o euidentissime legim⁹ apud p̄phetā: q; magni p̄siliū angel⁹ dicit⁹ s̄r: cū et sp̄s sc̄s: et dei fili⁹ sit deus et dñs angeloz.

De apparitiōe dei in exitu israel de egipto
Capitulū. XIII

Rom̄. 9

Exo. 3

Rom̄. 9

1. Cor. 6

Ibidē

Job. 16

Esa. 9

Et in exitu filioꝝ isrl̄ de egipto scriptū ē. De⁹ aut̄ p̄ibat illos: die quidē

Exo. 13

in colūna nub̄ et ostendebat illis viā: nocte aut̄ i colūna ignis: et nō deficiebat colūna nub̄is die: et colūna ignis nocte an̄ populuz. Quis et h̄ dubitet p̄ subiectā creaturū eandē q; corporeā: nō p̄ suā subaz deū oculis appuit se mortaliū: s; vtz p̄f̄em: an filiū: an sp̄m sc̄m: an ip̄am trinitatē vnū deū s̄r nō appet. Accibi h̄ distiguit q̄tū existimo: vbi scriptū est. Et maiestas dñi appuit i nube: et locut⁹ ē dñs ad moysen dicens: exaudiui murmur filioꝝ israel: et cetera.

Ibidē. 16

De his que diuinitus gesta sunt in monte syna.

Capitū. XV

Am̄ x̄o de nubib⁹ et vocib⁹ et fulgoribus et tuba et fumo i mōte syna cū diceret. Syna aut̄ mōs fumabat tot⁹

Exo. 19

propterea q; descēdisset de⁹ i igne i eū: et ascēdebat fum⁹ tāq; fum⁹ fornacis: et mēte p̄fusus ē oīs p̄s vebemētē: fiebant aut̄ voces tube p̄d̄ites fortit̄ valde. Moyses loq̄bat: et deus r̄s̄debat ei voce. Et paulop⁹ data lege in decē p̄ceptis: p̄sequēter d̄. Et oīs p̄s videbat voces et lapades et voces tube et mōte fumantē. Et paulop⁹. Et stabat in q̄t oīs p̄s a lōge. Moyses aut̄ itrauit i nebulā vbi erat de⁹: et dixit dñs ad moysen et cetera. Quid hinc dicā nisi q; nemo tā vecors ē: q; credat fumū: ignē: nubes et nebulā: et si qua sunt hm̄i: x̄bi et sapie dei qd̄ ē x̄p̄s: vel sp̄s sc̄i eē subam: Naz de p̄f̄e deo: nec arriani h̄ vnq; ausi s̄r dicere. Ergo creatura fuiēte creatori facta sunt illa oīa: et hūanis sensib⁹ p̄disp̄atiōe p̄grua presentata: nisi forte q; dicitū ē: moyses aut̄ itrauit in nebulā vbi erat de⁹: h̄ arbitrabitur carnalis cogitatio a p̄lo qd̄ nebulā visā: in tra nebulā x̄o moysen oculis carneis vidisse filiū dei: quē delirantes heretici in sua suba visū volūt. Sane viderit eū moyses oculis carneis: si oculis carneis p̄t videri: nō mō sapia dei qd̄ ē x̄p̄s: s; vel ip̄a cuiuslibz hoīs et q̄liscūq; sapientis. Aut q; scriptū ē de seniorib⁹ israel: q; viderūt locū vbi steterat de⁹ israel: et quia sub pedib⁹ ei⁹ tanq; opus lapidis sapphyri: et tanq; aspect⁹ firmamētī celi. Propterea credendū ē x̄bū et sapiāz dei p̄ suā subam in spacio loci terreni stetit: q; p̄tēdit a fine vsq; ad finē fortit̄: et disponit oīa suauit̄: et ita eē mutabile verbum dei: p̄ quod facta sunt omnia vt modo se cōtrahat: mō distēdat. Abundet dñs a talib⁹ cogitationibus corda fidelium suoz: sed p̄ subiectā: vt sepe dixim⁹: creaturā exhibent h̄ oīa visibilia et sensibilia: ad signū

Exo. 24

Sap. 8

Job. 1

Ubi s

Secundus

ficandū inuisibilē atq; intelligibilē deū: non
 Rom. 11. solū p̄fem: sed ⁊ filiū: ⁊ sp̄m̄ sanctū: ex q̄ om̄ia
 Ibidē p̄ quē oīa: in quo oīa: q̄uis iuisibilia dei a cre
 atura mūdi: p̄ ea q̄ facta sunt intellecta cōspi
 ciant: sempiterna q̄ virt^o ei^o ⁊ diuinitas. Sz
 Exo. 19. qd̄ attinet ad id qd̄ nūc suscepim^o: nec in mō
 te syna video quē admodum appareat p̄ illa
 oīa q̄ mortaliū sensib^o terribiliter oīdebat: **Job. 1**
 vtz de^o trinitas: an pater: an fili^o: an sp̄s̄ san
 ctus pp̄rie loq̄bat. Uerūtamen si qd̄ hinc sine
 affirmādi temeritate modestē atq; cunctan
 ter cōiectare cōcedit: si vna ex trinitate p̄fō
 Exo. 31. na pōt intelligi: cur nō sp̄m̄ sanctū pot^o intelli
 gim^o: qm̄ ⁊ tabulis lapideis: lex ip̄a q̄ ibi data
 est: digito dei scripta eē dicif: q̄ noīe sp̄m̄ sanctū
 euāgelio significari nouim^o? Et q̄nquagin
 ta dies nūerant ab occisione agni ⁊ celebra
 tione pasce vsq; ad diē q̄ hec fieri cepta sūt in
 mōte syna. Sicut post dñi passionē: ab ei^o re
 surrectiōe q̄nquaginta dies nūerant: vt venit
 p̄missus a filio dei sp̄s̄ sanctū. Et in ip̄o ei^o ad
 Act. 2. uētū quē in ap̄toz actib^o legim^o: p̄ diuisione ⁊
 linguaz ignis appuit: q̄ et insedit sup̄ vnum
 quēq; eoz. Qd̄ exodo p̄gruit: vbi scriptū est
 Exo. 19. Syna aut̄ mōs fumabat tot^o: p̄pterea q̄ de
 scēdit in eū de^o in igne. Et aliq̄to post. Aspe
 ctus inq̄t maiestatis dñi: tanq̄ ignis ardens
 sup̄ verticē mōtis corā filiis israel. Aut si hec
 ideo facta sunt: qz nec p̄f: nec fili^o illic eo mō
 p̄ntari poterāt sine sp̄s̄ sancto: q̄ ip̄am legem
 scribi optebat. Deū qd̄ nō p̄subam suā q̄ in
 uisibilis ⁊ in cōmutabilis manet: s̄ p̄ illā sp̄m̄
 creature illic apparuisse cognoscim^o. Sz ali
 quā ex trinitate p̄sonā signo qd̄ā p̄p̄o cōtum
 ad mei capacitātē sensus p̄tinet nō videm^o.
 Utz de^o p̄suā subam a moyse apparuerit:
 an p̄ visibilē creaturā. La. XVI
 Et etiā quo moueri pleriq; solēt: qz
 Exo. 33. e scriptū ē. Et locut^o ē dñs ad moysem
 facie ad faciē: sicut q̄s loq̄t ad amicū
 suū: cū paulo post dicat idē moyse. Si q̄ iue
 ni grām añ te: oñde mihi temetip̄m manife
 ste: vt videā te: vt sim inueniens gratiā ante
 te: ⁊ vt sciā qz populus tu^o ē gēs hec. Et pau
 Ibidē lo post itez. Dixitq; moyse ad dñm. Oñde
 mihi maiestātē tuā. Quid ē hoc q̄ in omib^o
 que supra fiebat: de^o videri p̄suā subam pu
 tabat: Uñ a miseris creditus ē: nō p̄ creaturā:
 sed p̄ seip̄m visibilis filius dei: ⁊ q̄ intraue
 rat in nebulā moyse ad hoc intrasse videba
 tur: vt oclis quidē populi oñderet caligo ne
 bulosa: ille aut̄ int^o verba dei tanq̄ ei^o facie ⁊
 Ibidē p̄replat^o audiret. Et quō dictū ē. Locut^o est
 dñs ad moysem facie ad faciē: sicut q̄s loquit

ad amicū suū. Ecce idē dicit. Si inueni grām
 ante te: oñde mihi temetip̄m manifeste. Mo
 uerat vtiq; qd̄ corp̄aliter videbat: ⁊ verā visi
 onē dei spiritaliter req̄rebat. Locutio q̄ppe
 illa que fiebat in vocibus sic modificabat: tā
 quā eēt amici loquētis ad amicū. Sed deum
 p̄fem q̄s corporeis oculis videt; Et in p̄ncipi
 Job. 1. pio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ de
 Ibidē us erat verbū: per quod facta sunt om̄ia: q̄s
 corporeis oculis videt; Et sp̄itū sapientie:
 quis co: poreis oculis videt? Quid est autē.
 Ostende mihi temetip̄m manifeste vt videā
 Exo. 33. te: nisi ostende mihi substantiam tuā? Hoc
 aut̄ si nō dixisset moyse: vt cūq; ferendi eēt
 stulti: q̄ putāt per ea que supra dicta v̄ gesta
 sunt: substantiā dei oculis eius fuisse cōspicu
 am. Lū vero hic apertissime demōstret: nec
 desideranti hoc fuisse p̄cessum: quis audeat
 dicere per similes formas que huic quoq; vi
 sibiliter apparuerāt: nō creaturā deo seruiē
 tem: sed hoc ip̄m qd̄ deus ē cuiusq; oculis ap
 paruisse mortaliū? Et hoc quidē qd̄ postea
 dñs dicit ad moysem. Nō poteris videre faciē
 Ibidē em meā: ⁊ viuere. Non em̄ videbit homo faciē
 Ibidē meā et viuere. Et ait dñs Ecce loc^o penes
 me est: ⁊ stabis sup̄ petrā: statim vt transibit
 Ibidē mea maiestas: ⁊ ponā te in specula petre: et
 Ubi. 3. tegā manū meā sup̄ te: donec transeā: ⁊ aufe
 ferā manū meā: ⁊ tūc videb̄ posteriora mea:
 nam facies mea nō apparebit tibi.
 Quod ex p̄sona domini iesu dicta intelli
 genda sint. A moyse: ponam te super petram:
 et auferam manū meam: et posteriora mea
 videbis. La. XVII
 Non incōgruenter ex p̄sona domini
 nostri iesu xp̄i p̄figuratum solet intel
 ligi: vt posteriora ei^o accipiatur ca
 ro eius: in qua de virgine natus ē: ⁊ mortu
 us ⁊ resurrexit: siue propter posterioritatem
 mortalitatis posteriora dicta sint: siue q̄ eaz
 p̄p̄e finē seculi: hoc ē posterius suscipere di
 gnatus ē. Facies autē eius illa dei forma: in
 Iph. 2. qua rapinā arbitrat̄ eē equalis deo p̄f: quā
 nemo vtiq; pōt videre ⁊ viuere: siue qz post
 hāc vitā in q̄ p̄grinamur a dño: ⁊ vbi corp̄us
 Iph. 9. qd̄ corrūpit aggrauat aīam: videbim^o facie
 1. Loz. 13. ad faciē: sic dicit ap̄s. De hac em̄ vita in p̄sa
 mo dicit. Uerūtamen vniuersa vanitas oīs
 Iph. 38. homo viuēs. Et itez. Quā nō iustificabit̄ co:
 Iph. 14. 2. rā te om̄is viuens. In qua vita etiam fm̄ Jo
 1. Job. 3. hannē: nōdū apparuit quod erimus. Scim^o
 autē inquit qz cū apparuerit: similes ei erim^o
 quoniā videbim^o eum sicuti est. Qd̄ vtiq; p̄
 hāc vitā intelligi voluit: cuz mortis debitum

Libet

soluerimus: et resurrectionis pmissum receperim. Siue quod etiam nunc in quantum dei sapientia per quam facta sunt omnia: spiritualiter intelligimus: in tantum carnalibus affectibus morimur: ut mortuum nobis hunc mundum deputantes: nosque ipsi huic mundo moriamur: et dicamus quod ait apostolus. Adhuc mihi crucifixus est: et ego mundo. De hac enim morte iteque dicit. Si autem mortui estis cum christo: quod adhuc velut viuentes deus hunc mundum decernitis: non ergo in merito: nec potest fieri: in ipsam manifestationem sapientie dei videre et viuere. Ipsa enim est spes: cui preterplande suspirat omnis qui affecta et deu diligere ex toto corde: et ex tota anima: et ex tota mente. Ad quam preterplanda etiam primum quantum potest edificat: qui diligit et primum sicut seipsum. In quo duo bus preceptis: tota lex pendet et propheta. Quod significat etiam in ipso moysi. Nam cum dixisset propter dilectionem dei que precipue flagrabat. Si inueni gratiam in conspectu tuo: ostende mihi teipsum manifeste: ut sim inueniens gratiam a te: continuo propter dilectionem etiam proximi subiecit atque ait. Et ut sciam quare propter te est gens haec. Illa est ergo spes que rapit omnem animam rationalem desiderio sui: tanto ardentior: quanto mundior: et tanto mundior: quanto ad spiritualia resurgente. Tanto autem ad spiritualia resurgente: quanto a carnalibus moriente. Sed dum pegrinamur a domino: et per fidem ambulamus: non per spem: posteriora christi: hoc est carne per ipsam fide videre debemus: in solito fidei fundamentis stantes: quod significat petra: et ea de tali turris sima specula intuentes: in catholica et ecclesia: de qua dictum est. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Tanto enim certius diligimus: quanto videre desideramus faciem christi: quam tanto in posterioribus suis agnoscimus: quanto nos prior dilexerit christus. Sed in ipsa carne fides resurrectionis eius saluos facit atque iustificat. Si enim credideris in quantum in corde tuo: quare illud deus suscitauit a mortuis: saluus eris. Et iteque. Qui tradit est inquit propter delicta nostra: et resurrexit propter iustificationem nostram: idque resurrectio corporis domini est meritum fidei nostre. Nam mortua est illa carne in cruce passionis: etiam inimici eius credunt: et resurrexerunt non credunt. Quod firmissime nos credentes: tanquam de petre soliditate prouenimus: vni certa spe adoptionem expectamus: redemptionem corporis nostri: quare hoc in membris christi speramus: quare nos ipsi sumus: quod perfectum est in ipso tanquam in capite nostro fidei sanitate cognoscimus. In non vult nisi cum transferret videri posteriora sua: ut in eius resurrectione credat. Pasca ei hebreum xbum dicit: quod transitum interpretamur. Unus et Iohannes euangelista dicit. Anni die festum pasce: sciens iesus quare venit eius hora: ut transferretur ex hoc mundo ad patrem

hoc autem quod creditur: nec tamen in catholica fide: sed in scismate alio: aut in heresi creditur: non de loco qui est penes eum videtur posteriora domini. Quid enim sibi vult quod ait dominus. Ecce locus est penes me et stabis super petram. Quis locus terrenus est penes dominum: nisi hoc est penes eum quod eum spiritualiter attingit: Nam quod locus non est penes dominum: qui attingit a fine usque ad finem fortiter: et disponit omnia sua: uiter. Et cuius dictum est. Leui mihi sedes est: terra scabellum pedum eius. Et qui dicit. Quando domus edificabitur mihi: aut quod locus dicitis mee: nonne manus mea fecit haec omnia. Sed vix intelligit locus penes eum in quo stat super petram: ipsa ecclesia catholica: vbi salubris videtur pasca domini: in transitum domini et posteriora eius: in corpore eius qui creditur resurrectione eius. Et stabit in quantum super petram: statim ut transferret mea maiestas. Reuera enim statim ut transferret maiestas domini in clarificatione domini: qua resurgens ascendit ad patrem: solidatus sum super terram. Et ipse Petrus tunc solidatus est: ut cum fiducia predicaret: quem pulchrum est solidatus: ter timore negauerat: iam quod de predestinatione posuit in specula petre: sed adhuc manu domini sibi supposita ne videret. Posteriora enim eius visum erat: et nondum ille transferret utique a morte ad vitam nondum resurrectione clarificatus erat. Nam et quod sequitur in exodo: et dicit. Tergam manum meam super te: donec transeat: et auferam manum meam: et tunc videbis posteriora mea. Multi ista elite quorum tunc figura erat moyses: post resurrectionem domini crediderunt in eum: tanquam iam videntes posteriora eius: remota manu eius ab oculis suis. Unus et Esaias tale prophetiam euangelista commemoratur. In crassa cor: prolihui: et aures eorum opila: et oculos eorum graua. Denique in psalmo non absurde intelligitur ex eorum persona dici. Quis die ac nocte grauata est super me manus tua. Die fortasse cum manifesta miracula faceret: nec ab eis agnosceret. Nocte autem cum in passione moreretur: quando certus putauerunt sicut quilibet hominem pemptum et extinctum. Sed quoniam cum transisset ut eius posteriora viderent: predicante sibi apostolo petro: quare oportebat christum pati et resurgere: compuncti sunt dolore penitentiae: ut fieret in baptizatis: quod in capite psalmi dicit. Beati quorum remissa sunt iniquitates: et quorum repta sunt peccata. Propterea cum dictum est. Grauata est super me manus tua tanquam domino transeunte: ut iam remoueret manum et viderent posteriora eius: sequitur vox dolentis et contentis: et ex fide resurrectionis domini peccatorum remissionem accipientis. Quod uersus sum inquit in eruna mea dum infingeret spina. Peccatum meum cognoui: et iniustitiam meam

Gal. 6
Colo. 2

Abat. 22

Ibidem

Exo. 33

2. Lo. 5

Abat. 16

Rom. 10

Rom. 4

Exo. 33

Job. 13

Exo. 33

Sap. 8

Esa. 69

Ibidem

Exo. 33

Abat. 16

Exo. 33

Esa. 6

Abat. 13

Ps. 31

Act. 2

Ps. 31

Ibidem

Ibidem

Secundus

nō operui. Dixi pñciabo aduersū me iniu-
sticiā meā dñō: et tu remisisti impietate pccī mei
Rēq; em̄ tāto carnis nubilo debem⁹ iuolui:
vt putem⁹ facie qdē dñi sē iuisibile: dorsū xō
uisibile: qñ qdē in forma serui vtrūq; visibili-
ter appuit. In forma at̄ dei absit vt tale aliqd
cogitet. Absit vt verbū dei et sapia dei ex vna
pte habeat facie: ex alia dorsum sic corp⁹ hu-
manū: aut osno vlla specie vt motiōe: siue lo-
co: siue tpe pmutet. Quā ppr̄ sū illis vocib⁹
q̄ fiebāt in exodo: et illis oib⁹ corp⁹: palib⁹ demō-
strationib⁹ dñs iesus xps ondebāt: aut alias
xps sic loci hui⁹ p̄sideratio psuader: als spūs
sc̄tus: sicut ea q̄ supra dixim⁹ admonēt: nō h̄
efficit vt de⁹ p̄ nunq; tali aliq; specie p̄rib⁹ vt
sus sit. Abultra em̄ talia visa facta sūt illis t̄p̄-
bus nō euidēter noīato et designato i eis vel
p̄re vel filio: vel spūs sc̄to: s̄ t̄m q̄sdā valde p̄-
babiles significatiōes nōnullis indicijs exi-
stētib⁹: vt nimis temerariū sit dicere: deū pa-
trē nūq; p̄rib⁹ aut p̄p̄bis paliq; visibiles for-
mas apparuisse. h̄ac em̄ op̄inionē illi pepef̄t
q̄ nō potuerūt i vnitāte trinitatis itelligere
qd̄ dictū ē: Regi aut̄ seculorū i mortali iuisibi-
li soli deo: et quē nemo hoīm vidit: nec videre
pōt. Qd̄ de ip̄a suba sūm̄a sūmeq; diuina et in-
cōmutabilē vbi et p̄r et fili⁹ et spūs sc̄tus: vnus
et solus de⁹ p̄ sanā fidē itelligit. Visiōes aut̄
ille p̄ creaturā p̄mutabilez deo incōmutabili
subditā facte sunt: nō p̄p̄ae sicuti ē: s̄ signifi-
cariue: sicut p̄ rex causis et t̄p̄ib⁹ optuit osten-
dētes deum.

De visiōe Danielis in qua illi et p̄ris et filij
p̄sona appuit i specie corpali La. XVIII

Uāq; nescio quēadmodū isti intelli-
gāt qd̄ danieli appuit antiqu⁹ dierū
a q̄ fili⁹ hoīs q̄ p̄p̄ nos eē dignat⁹ ē

accepisse itelligit regnū: ab illo scz q̄ eidicit i
p̄s. Fili⁹ me⁹ est tu: ego hodie genui te: po-
stula a me et dabo tibi gētes hereditatē tuaz:
et q̄ oīa subiecit sub pedib⁹ ei⁹. Si ḡ danieli:
et p̄r dās regnū: et fili⁹ accipiēs: apparuerūt i
specie corpali: quō isti dicūt: p̄rem nūq; visū
eē p̄p̄bis: et iō solū debere itelligi inuisibile
quē nemo hoīm vidit nec videre pōt. Ita n-

narravit daniel: Aspiciēbā in q̄t donec throni
positi sunt: et vetust⁹ dierū se debat: et indu-
mētū ei⁹ q̄si nix albū et capill⁹ capiti ei⁹ q̄si la-
na mūda. Thron⁹ ei⁹ flāma ignis: rore eius
ignis flagrās: et flumē ignis trāsibat i p̄spectu
ei⁹: et mille milia defuebāt ei: et dena milia de-
nū milia assistebāt ei. Et iudiciū collocavit et
libri ap̄ri sūt eē. Et paulo post. Aspiciēbā in-
q̄t in visu nocti: et ecce cū celi nubib⁹ q̄si filius

hoīs erat: et vsq; ad veterē dierū puenit: et ob-
latus ē ei. Et ip̄i dat⁹ ē p̄ncipat⁹ et honor et re-
gnū: et oēs p̄li trib⁹ et lingue ip̄i seruiēt. Po-
testas ei⁹: p̄tās etna q̄ nō p̄teribit: et regnum
ei⁹ qd̄ nō corūpet. Ecce p̄r dās: et fili⁹ accipi-
ens regnū sempiternū: et sūt ambo i p̄spectu
p̄phetātis visibile sp̄e. Nō ḡ icōueniētē cre-
dit etiā p̄r de⁹ eo mō solere appere mortalib⁹
Nisi forte aliq; dicat: iō nō eē visibile p̄rem:
q; incōspectu somniātis appuit. Ideo aut̄ vt
visibile filiū et spūs sc̄tū: q; moyses illa oīa vigi-
lās vidit. Quasi xō x̄bū et sapiam dei vidit
moyses carnalib⁹ oculis: aut videri spūs vel
hūanus pōt q̄ carnē istā viuificat: vel ip̄e cor-
pore⁹ q̄ ventus dicit: q̄tomin⁹ ille spūs dei q̄
oīm hoīm et angelorū mētes ineffabili excel-
lētia diuine sube sup̄gredit. Eut q̄sq; tali p̄ci-
pitem errorē: vt audeat dicere filiū et spūs san-
ctū etiā vigilantib⁹ hoīb⁹ eē visibiles: patrē
aut̄ nō nisi somniātib⁹. Quō ḡ de p̄re solo ac-
cipiūt: Quē nemo hoīm vidit: nec videre pōt
An cū dormiūt hoies: tūc nō sunt hoies: aut
q̄ formare similitudinē corpis pōt ad se signifi-
candū p̄ visa somniantū: nō pōt formare ip̄-
sam corporeā creaturā ad se significandū ocu-
lis vigilantū: cū ei⁹ ip̄a suba q̄ ē ip̄e qd̄ ē nulla
corpis similitudine dormiēt: nulla corporea sp̄e
vigilati possit osidi. S; nō solū p̄ris: v̄x etiā
filij et spūs sc̄ti: et certe q̄ vigilantū mouent vi-
sis: vt nō p̄rem: s̄ t̄m filiū vel spūs sc̄tū credāt
corpali⁹ hoīm apparuisse p̄spectib⁹ vt omie-
tā tantā latitudinē sanctarū paginarū: et tam
multiplicē earū intelligentiā: vnde nemo sa-
ni capitis affirmare debet: nūq; p̄sonā patr̄
paliq; specie corporeā vigilantū ocul⁹ de-
monstratā. Sed vt hoc vt dixi omittaz: quid
dicūt de p̄re n̄o Abraam: cui certe vigilantū
et ministrantū: cuz scriptura p̄mississet dicens:
Uisus est dñs Abrae non vnus aut duo: sed

1. Thib-6

Ech-18

1. Thib-1
Ibidē-6

Ps-2

1. Thib-6
Dan-7

Ibidē

Liber

ne corpis apparuerit: nisi cū p̄tinētia lectiōis aliqua pbabilia circūponit indicia. Ip̄a em̄ natura vel suba vel essētia vel quolibet alio noīe appellandū ē idīpm̄ qd̄ de^o est: q̄cqd̄ illud ē corpali ter videri nō pōt. Per subiectā d̄o creaturā: nō solū filiū vel sp̄m̄ sanctū: sed etiā p̄rem corpali specie siue similitudie mortali^o sensibus significatiōe s̄uidare potuit: se credendū est. Que cū ita sint: ne imoderatius p̄grediat̄ secūdi hui^o voluminis longitudo: ea que restant in p̄sequētib^o videam^o.

Explicit liber secūdus.

Incipiūt capitula libri tertij.

- i Utrū cū de^o hoīb^o visus ē: ip̄e passum p̄tā creature specie apparuerit an vero angeli ex p̄sona ipsius sint locuti.
 - ii De mutationib^o creature: siue p̄suetudinarijs: siue insolitis que nō sunt extra potestatem ac potentiā creatoris.
 - iii Exēplū quo oñdit̄ oēs cās actionū rōnabiliū a sūma dei voluntate descēdere.
 - iiii De p̄uidētia dei qua subiectioni sc̄tōz p̄sident angelozum.
 - v De opedei oīs creatura admistrā: q̄ et mira m̄ta ordīni p̄suetudinis inserūt.
 - vi De de^o oēm creaturā corpālē animare cognoscī in v̄teris matrū.
 - vii De miraculis que magicis artib^o fiūt.
 - viii Quicqd̄ angeli trāsgressores mali faciūt: nō ip̄is seruiunt ad nutū creature corpales: sed deo a quo dāt̄ p̄tās.
 - ix De causis originalib^o creaturaz corpālū quas mundo creator inseruit.
 - x De significatiōib^o que ad manifestandā voluntatē dei: siue p̄ angelos: siue p̄ homines ministrant̄.
 - xi Essentiā trinitatis nunq̄ oculis apparuisse mortaliū: sed p̄ subiectā sibi creaturā significasse que voluit.
- Incipit proemiū in tertij libri.
- Redant q̄ volūt: malle me legendo c̄ q̄ legenda dictando laborare. Qui aut̄ hoc nolunt credere expiri d̄o et p̄fit̄ et volūt: d̄ēt̄q̄ legēdo vel meis inq̄sitiōibus r̄sideat̄: vel interrogatiōib^o alioz: q̄s p̄ mea p̄sona quā inseruio xp̄i gero: et p̄ studio quo fidē n̄am aduersuz errorē carnaliuz et aialiū hoīm muniri inardesco: necesse est me pati: et videant q̄ facile ab isto labore me tēperē: et q̄to etiā gaudio stilū possim habere feriatū. q̄ si ea que legim^o de his reb^o sufficienter edita in latino sermone: aut nō sūt: aut nō inueniunt̄: aut certe difficile a nob̄ in-

ueniri queūt. Brece aut̄ lingue nō sūt nob̄ tātus habit^o: vt taliū rez libus legēdis et intelligēdis v̄llo mō repiamur idonei: quo genere l̄faz ex his que nobis pauca interpretata sunt: nō dubito cūcta que vtiliter q̄rere possumus p̄tineri. Fratrib^o aut̄ nō valeā resistere iure: quo eis seru^o factus sum: flagitātib^o vt eoz in xp̄o laudabilib^o studijs: lingua ac stilo meo: quas biga i me caritas agitāt: maxime seruā: egoq̄ ip̄e multa que nesciebam scribēdo me didicisse p̄stear: nō debet biclaboz me^o cuiq̄ pigro: aut multū docto videri sup̄fluous: cū multis impigris multisq̄ indoctis: inter quos etiā mihi nō parua ex p̄te sit necessari^o. Ex his igit̄ que ab alijs de hac re scripta iā legim^o: plurimū am̄niculati et adiuti: ea que d̄ trinitate: vno sūmo sūmeq̄ bono deo pie queri et differi posse arbitroz: ip̄o exhortate querēda atq̄ adiuuante differēda suscepi: vt si alia nō sunt h̄mōi scripta: sit qd̄ habeam^o: et legāt qui voluerint et valuerint: Si aut̄ iā sunt: tāto facilius aliqua inueniant̄ quanto talia plura eē potuerint. Sane cū in omnibus l̄ris meis: nō solū piū lectorē: s̄ etiaz libez correctorē desiderē: multo maxie i his vbi ip̄a magnitudo questiōis: v̄tinā tā mltos inuētozes h̄re posset: q̄ mltos p̄radicozes habet. Verūtāme sicut lectorē meū nolo mihi eē d̄ditū: ita correctorē nolo sibi. Ille me nō amet amplius q̄ catholicā fidē: ille se non amet amplius q̄ catholicā veritatē. Sicut ille dico: Noli meis l̄ris quasi scripturis canonicis inseruire: s̄ in illis et qd̄ nō credebās cū inueneris incunctatē crede: in istis aut̄ qd̄ certū nō habebas: nisi certū intellexeris: noli firme t̄tinere. Ita illi dico: Noli meas litteras ex tua opinione v̄ p̄tentione: s̄ ex diuina lectiōe vel incōcussa rōne corrigere. Si qd̄ in eis veri cōprehēderis existēdo nō ē meū: at intelligēdo et amādo et tuum sit et meū. Si qd̄ aut̄ falsi cōuiceris errādo: fuerit meū: sed iā cauēdo nec tuū sit nec meū. Hinc itaq̄ tertius hic liber sumat̄ exordiū: quousq̄ secundus puenerat. Lū em̄ ad id ventum esset: vt vellem^o oñdere: nō ideo minorē patre filium q̄ ille misit: hic missus ē: nec iō minorē v̄troq̄ sp̄m̄ sc̄m̄: q̄ et ab illo. et ab illo missus in euāgelio legit̄: suscepim^o h̄ q̄rere: cū illuc missus sit filius vbi erat: q̄ in hunc mundū venit: et in hoc mūdo erat: cū illuc etiā sp̄s sanct^o vbi ip̄e erat: q̄m̄ sp̄s d̄ni repleuit or̄bē terrarū: et hoc qd̄ cōtinet om̄ia sciētiam habet vocis. Utrū p̄pterea missus sit d̄ns: q̄ ex occulto i carne natus ē: et de sinu p̄ris ad oculos hoīm

Dis.

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē

Utrū cū

sumpta crea

gelie p̄p̄tē